

derved — jeg mener ikke dermed, at jeg i nogen Henseende skulde have stiftet Overbeviisning om, hvad der er rigtigt i denne Sag. Man maa nemlig vel erindre, at Sagen nu er reduceret til to Spørgsmaal, det ene er Aldersspørgsmaalet og det andet er Penge-spørgsmaalet. Naar man har talt om, at det vilde gaae Haandværkerne paa Landet galt, naar de ikke havde Lov til at arbejde med deres egne Hænder, saa maa man dog erindre een Ting, nemlig at de kunne faae denne Tilladelse ved at betale 1 Rd., naar de virkelig ere saa smaa, at de komme i 5te Klasse, thi da vilde de, efter hvad Thinget tidligere har vedtaget, naar de komme til at boe en Mil fra Kjøbstaden, komme til at betale halvt mod Kjøbstaden og enhver Kjøbstad betaler jo halvt mod Kjøbenhavn. Den anden Ting, hvorom her er Spørgsmaal, er Aldersforskjellen, idet nemlig de, der skulle have Næringsbeviis, skulle være 25 Aar, men naar man vedtager Uvalgets Fleertals § 16, saa kunne de arbejde, før de ere 25 Aar. Det er den Forskjel, der er og det ere de Hindringer, der ere tilstede. Nu synes mig dog, at det ikke er værd paa den ene Side at lægge saadan Vægt paa hvad Folgen vilde blive, dersom Uvalgets Fleertals Forslag gik igjennem, og paa den anden Side troer jeg heller ikke, at Skaden vilde være saa stor, hvis Uvalgets Fleertals Forslag ikke gik igjennem, som den vilde have været, hvis vi havde beholdt Laugene og navnlig hvis Thinget ikke havde stemt saaledes, som det gjorde i forrige Møde med Hensyn til Bibeholdelsen af Prøven. Jeg kan som sagt ikke lægge den Vægt derpaa, som man fra begge Sider har gjort, men min Overbeviisning om det Naturlige og det Berettigede i denne Lov kan jeg heller ikke fravige.

Indenrigsministeren: Den ærede Rigsdagsmand, som nu havde Ordet, har, troer jeg, bragt Spørgsmaalets Bedømmelse noget mere hen paa det rette Standpunkt, rigtignok med den Forskjel, at han tilraadede Thinget at antage dette Endringsforslag, medens jeg derimod ikke kan Andet end tilraade Thinget at blive staaende ved Lovforslaget, men jeg

troer, at han forsaavidt opfattede Sagen paa den idetmindste efter min Overbeviisning rette Maade fremfor flere af dem, der have talt saa stærkt for Forslaget, at han noget tydeligere viste, at Sagen ikke er saa væsentlig, som Forsvarerne af dette Endringsforslag synes at ville gjøre gjældende. Foruden hvad han i den Henseende har anført, skal jeg tillade mig noget nærmere at udvikle et Punkt, som han ikke belyste, nemlig Forholdet mellem Lovforslaget, saaledes som det er affattet, og Endringsforslaget. Lovforslagets § 16, som den oprindelig er affattet, var bestemt til, naar den iøvrigt blev vedtaget, at træde i Kraft, ikke den 1ste Januar 1862, saaledes som det i sin Tid ved denne Sags 1ste Behandling blev fremsat af den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 2den Valgkreds (Grundvig), men den forudsattes at skulle træde i Kraft til den almindelige Tid, da Loven træder i Kraft, altsaa 1ste April 1858. Der er nemlig ingen Bestemmelse i Lovforslaget, som siger det Modsatte. Naar nu Forslaget er affattet saaledes, som skeet er i Lovudkastet, og naar jeg endnu maa ansee det for at være den meest tilsvarende og rette Affattelsesmaade, saa er det for det Første, fordi det udtaler med Bestemthed, altsaa som en Sætning, der faaer Lovens utvivlsomme Sanction, at „Ingen kan drages til Ansvar for det under Haandværks- og Fabrikdrift henhørende Arbejde, som han enten selv eller ved Hustrues, Børns og Tjenestefolks Hjælp udsører til Brug for sig og samlevende Familie, eller for Andre, naar det skeer uden Betaling.“ Jeg kan ikke ganske være enig med de ærede Medlemmer, som mene, at denne Sætning er i den Grad befæstet ved den nuværende Retspraxis, at der ikke skulde være god Grund til at faae den udtrykkelig udtalt i Loven. Dertil knytter sig nu den anden Deel af Paragraphen: „Et heller skal Noget kunne drages til Ansvar for sine Huusflidsfrembringelser.“ Ved dette Tillæg troer jeg, at det rejsfærdige Krav er fyldtstgjort, som i flere Egne paa Landet efter nebarvet Sæd og Skik kan gjøres. Flere af de Exempler, som navnlig bleve anførte af den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 2den Valgkreds (Grundvig), ere netop saadanne